

[Hartel.]

Opgave, som den før nævnte større Tørveproducent gav mig, at af den nævnte Udgift paa i alt 133 000 Kr. udgjorde 57 000 Kr. Dækning for Arbejdsløn, altsaa en meget væsentlig Del, stærkt op imod Halvdelen af Udgifterne, og selve Udgiften til Tørvedynd var ikke mere end 17 000 Kr., altsaa kun imellem $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{4}$ af det, som Arbejdsvederlaget udgjorde. — Jeg kan derfor ikke erklære mig tilfreds med det Svar, jeg fik paa det Punkt, at de 50 Øre skulde udgøre Dækning for Stigningen i Arbejdsudgifterne.

I øvrigt ser jeg saaledes paa hele Spørgsmaalet, at Staten faktisk har et betydeligt Ansvar over for de Mennesker, der har lagt Penge og Arbejde i Tørveproduktionen. Staten har animeret til det gennem Anlægs- og Driftsloaen, og der er ogsaa drevet en vis Propaganda for at faa Folk til at producere Tørv, og de har naturligvis gjort det i det Haab, at det kunde være en rentabel Drift over et saadant Aaremaal, at de kunde naa at faa afskrevet Anlægget, og dette ser jeg ikke der er Mulighed for med de gældende Priser. Man kan selvfølgelig sige, at det bliver for dyrt for Forbrugerne. Jeg anerkender, at Tørv har kun en vis Værdi som Brændsel, men selv et middelmaadigt Brændsel er bedre end intet. Saa maa der hellere træffes en saadan Ordning, at der gennem Brændselsmærker gives Tilskud til at betale den Prisforøgelse, som maatte være nødvendig for at animere Produktionen.

Jeg kan ikke forstaa, at man fra Statsmagtens Side med nogen Styrke kan optræde som Kritiker over for de ringe Resultater, som mange Moseejere har opnaaet — hvilket altsaa er en Kendsgerning —, naar Statens egen Drift af Tørvemoser har vist sig at give et saa middelmaadigt, ja, pauvert Resultat, som Tilfældet er. En privat Tørveproducent har ikke Statskassen at gaa hen til og faa Dækning for sit Underskud, og det kan dog ikke være absolut Udygtighed fra Ende til anden, naar Underskuddet er saa stort i Tørvemoserne. Og saa de Kommuner, der har forsøgt Tørvedrift, de store Virksomheder, der har forsøgt Tørvedrift for egen Regning, har alle faaet et ringe Resultat. Dette, forekommer det mig, maa kunne klarlægge det saavel for den højtærede Minister som for denne Sals Medlemmer, at her ligger et Problem, man ikke saadan kan vise fra sig med, at det er kedeligt, vi skal sætte Priserne op, da Prisniveauet saa kan forskyde sig o. s. v.

Det er heller ikke Meningen, at vi

med den Prispolitik, der føres, skal forringe Tilgangen af Varer, en Tilgang, som under andre Forhold havde været mulig. Det staaer fast, at i indeværende Aar er Produktionen — det anerkender jeg: af os utilregnelige Aarsager — paabegyndt sent, men det er lige saa givet, at den vil blive sluttet tidligt og ikke antage ekstraordinært Omfang, hvis der ikke udefra kommer en Tilskyndelse med Hensyn til Priserne, og dør overlader jeg det ganske til Regeringen at finde en Løsning — jeg havde allerhelst set, at der var nedsat et hurtigt arbejdende Udvalg paa det Tidspunkt, da Tivl rejstes med Hensyn til Tørveproduktionen, et Udvalg, bestaaende af sagkyndige, der inden Udgangen af denne Maaned havde kunnet stille Forslag om, hvorledes Produktionen bedst kunde gennemføres i den sidste Del af Sæsonen.

Jeg var naiv paa et givet Tidspunkt og troede ærlig talt, det var Meningen at gaa den Vej. Jeg læste en Artikel i „Nationaltidende“ den 18. Juni, den var sat op paa Forsiden, og der stod: „Efter hvad vi erfarer, er Maksimalprisspørgsmaalet for tredje Gang Genstand for Overvejelse og en Ordning muligvis nær forestaaende“, og „Ekstrabladet“ skrev samme Dato: „Der kan ventes en betydelig Nedgang i Tørveproduktionen“. Men der skete intet. Det havde i Virkeligheden været mig kærere, om jeg havde kunnet tage min Forespørgsel af Dagsordenen, fordi et eller andet var sket; det drejer sig her udelukkende om Realiteter, om at finde Løsningen paa dette Spørgsmaal. Det forekommer mig ikke, at den højtærede Minister i sit Svar til mig — om end det gav en udmærket saglig Redegørelse for Brændselsituationen — er kommet ind paa de Spørgsmaal, som var de afgørende for at opretholde Tørveproduktionen i fuldt Omfang, og jeg henstiller til Regeringen, at den, om jeg saa maa sige, besinder sig og sunder sig og tænker om endnu en Gang.

Ministeren for Handel, Industri og Søfart (Halvdan Hendriksen): Det ærede Medlem Hr. Hartels Udtalelser giver mig ikke Anledning til ret mange Bemærkninger, men dog til nogle.

Det ærede Medlem sagde, at Grunden til, at han havde rettet Forespørgselen til mig, var den, at han havde Indtrykket af, at en Forhøjelse af Tørveprisen havde mødt nogen Modstand i Priskontrolraadet, og at dette henhørte under Handelsministeriet. Ja, Priskontrolraadet henhører under Handelsministeren, men i Henhold til Prislovens